

Co by było, gdyby...

Mówienie

Proszę odpowiedzieć na pytania:

Jaka jest twoja opinia na temat tego, że zawsze żałuje się rzeczy, których się nie zrobiło? Opisz sytuacje, które mogłyby zmienić twoje życie, gdyby się inaczej potoczyły lub gdybyś się inaczej zachował/a.

Jakie są twoje marzenia?

W jaki sposób można pomóc spełnieniu marzeń?

Rozumienie ze słuchu

Proszę wysłuchać nagrania i uzupełnić brakujące wyrazy. Nagranie zostanie odtworzone jednokrotnie.

Moim największym marzeniem jest¹ każdej zimy w ciepłym kraju. Jeżeli nigdy więcej nie zobaczę², będę szczęśliwa.
Magda, Szwecja

Każdy człowiek powinien marzyć. Bez³ życie człowieka staje się puste i bezsensowne. Ja marzę o szczęśliwym życiu⁴, o narzeczonym i o wspaniałej karierze w jakiejś firmie handlowej. Nadawajcie sens życiu! Marzcie!
Halina, Łotwa

Marzę o tym, by jak skończy studia, znaleźć taką pracę, żebym mogła⁵.
Tłumaczyłabym i podróżowała po całym świecie. Albo żebym nie musiała pracować,⁶, ale wygrałabym na jakiejś loterii i miała dosyć pieniędzy, by⁷ wszystkie kraje, które mnie interesują. Marzę też o tym, by oprócz domu na Słowacji mieć także dom gdzieś w Hiszpanii na⁸.
Lucia, Słowacja

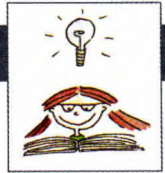
W tej chwili moim największym marzeniem jest to, by⁹ pracę magisterską, obronić ją i¹⁰ egzamin państwowy. Jest to banalne, ale jest to prawda. Kolejnym marzeniem jest mieć spokój¹¹, którego teraz nie mam. Ostatnim, ale nie mniej ważnym marzeniem jest to, żeby jak najszybciej była¹² wiosna!
Polina, Rosja

Moje marzenia? Trudno powiedzieć. Ale chyba te¹³: mieć własną rodzinę i pracę, którą bym lubiła i z której jednocześnie miałabym dosyć pieniędzy – nie za wiele, tylko tak¹⁴. I takie mniej typowe marzenie: jeść¹⁵ i nie utyc od tego.
Milica, Słowacja

Teraz marzę tylko o jednym. O¹⁶. O ciepłym albo raczej o¹⁷ lecie gdzieś nad Morzem Śródziemnym, najlepiej we Włoszech. Chciałbym tylko¹⁸ i ładować akumulatory energią słoneczną.
Marcel, Czechy

Moim marzeniem jest zorientować się w¹⁹ świecie i w końcu nareszcie²⁰, o co tu chodzi?

Jan, Czechy

Proszę przeczytać tekst i wstawić w odpowiednie miejsca brakujące fragmenty. Jeden fragment podany został dodatkowo.

Spełnienia marzeń...

Od najwcześniejszego dzieciństwa każdy człowiek o czymś marzy. Jako dzieci marzymy o nowych zabawkach: lalkach, misiach, samochodach, klockach. Marzenia te dość łatwo spełnić, a radość jest bardzo spontaniczna i autentyczna.

Są nimi dobre oceny w szkole, nowe gry komputerowe, różnego typu maskotki i gadżety wyznaczające świat szkolnej mody. Potem marzenia jeszcze ewoluują. Młodzież marzy nie tylko o dostaniu się na upragnione studia i znalezieniu ciekawej pracy.

I właściwie te marzenia towarzyszą ludziom przez całe życie. Różni się tylko ich hierarchia. Jedni marzą najbardziej o szczęśliwej, kochającej się rodzinie, dla innych spełnieniem marzeń jest satysfakcjonująca i dobrze płatna praca.

Nieważne jednak, jakie marzenia towarzyszą nam zawsze. Istotne jest pytanie, czy warto marzyć? Pesymiści powiedzą, że nie, bo marzenia i tak się nie spełniają, więc nie ma sensu sobie zawracać głowy.

Optymiści jednak pozwalają sobie na pełną swobodę. W sferze ich marzeń może się znaleźć wszystko, czego tylko zapragną. Nie boją się stawiać sobie dalekich i pozornie niemożliwych celów. I głęboko wierzą w szansę ich zrealizowania.

Warto postawić pytanie, która z przedstawionych postaw jest najlepsza?

Uczeni twierdzą, że marzenia nikomu nie mogą zaszkodzić, a co więcej, mogą pomóc i pozytywnie nastawić do życia.

Co zatem zrobić, by marzenia się spełniały? Trzeba tylko marzyć i wierzyć!

Z marzeniami może być tak, jak z samospełniającą się przepowiednią. Jeśli wystarczająco wiele razy powtórzymy, jak bardzo czegoś pragniemy, to na pewno się to spełni.

1. W marzeniach niektórych pierwsze miejsce zajmują coraz nowsze samochody, wystawne domy, wyszukana biżuteria.

2. Marzenia nieco starszych dzieci skupiają się już na innych celach.

3. Realisci stwierdzą, że trzeba mierzyć siły na zamiary, więc marzą tylko o tym, co jest w zasięgu ich możliwości.

4. Z całych sił wierzyć, że marzenia, które skrywamy głęboko w naszych sercach, mogą się zrealizować.

5. Marzenia są zwierciadłem naszej duszy.

6. Coraz częściej w te marzenia wkradają się osoby płci przeciwnej, pierwsze miłości, chęć bycia zauważonym, kochanym.

7. Czy lepiej rezygnować ze śmiałych zamierzeń w obawie przed rozczarowaniem, trzeźwo oceniać swoje szanse czy też puszczać wodze fantazji?

Gramatyka

TRYB PRZYPUSZCZAJĄCY (WARUNKOWY)

	3. os. l. poj. lub l. mn., cz. przeszły +		
	bym byś by	byśmy byście by	
piisałbym, pisałabym pisałbyś, pisałabyś pisałby, pisałaby, pisałoby			pisalibyśmy, pisalibyście pisalibyście, pisalibyście pisaliby, pisaliby

W formach trybu przypuszczającego akcentowana jest:

- w liczbie pojedynczej trzecia sylaba od końca, np. pi-sał-bym,
- w liczbie mnogiej czwarta sylaba od końca, np. pi-sa-li-by-ście.

Tryb przypuszczający nazywa czynności:

a) potencjalne, w rzeczywistości możliwe

Jeśli będziesz dziś w domu, zadzwoniłbym do ciebie wieczorem.

Ona by mi na pewno wybaczyła.

Ze mną byś pojechał. Czybyś pojechał ze mną?

Nie sądzę, żeby tak się to skończyło.

Nie mam pojęcia, jak bym to powiedział.

Nie przyjdzie, choćby ją wszyscy prosili.

b) nierzeczywiste, niemożliwe w rzeczywistości

Gdybym nie spóźnił się na pociąg, zwiedziłbym dziś Kraków.

Jeślibym mógł wybierać, wyjechałby na wakacje w góry. Jeśli mógłby wybierać...

UWAGA!

Poprzez zdania w trybie warunkowym możemy wyrazić:

1) pragnienia, marzenia

Napiłabym się zimnego piwa.

Pojechaliśmy do Chorwacji.

2) prośby, życzenia, pytania, rady

Czy mogłabyś wyłączyć radio?

Czy mógłby mi pan powiedzieć, jak dojść do parku Kościuszki?

Chcielibyśmy się dowiedzieć, kiedy nas odwiedzicie.

Nie wolałbyś się położyć?

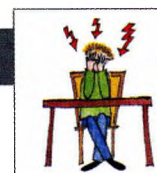
3) zakazy, polecenia, żądania, rozkazy (wyrażone w sposób łagodny, grzeczny, w formie propozycji)

Przestałbyś już marudzić.

Zadbałabyś bardziej o siebie.

Zabralibyście się wreszcie do nauki.

Ćwiczenia gramatyczne

1. Proszę napisać czasowniki w odpowiedniej formie trybu warunkowego.

0. Gdybym miała więcej czasu,*przeczytałabym*..... (przeczytać) wreszcie tę książkę.
1. Gdyby była starsza, (móc) pójść na dyskotekę.
2. Gdybyś bardziej uważał na lekcji, nie (musieć) się tak dużo uczyć na egzamin.
3. Gdyby nie kłócili się tak często, (być) idealną parą.
4. Gdybyście przyszli wcześniej, (spotkać się) z Anią.
5. Gdybyśmy pojechali do Krakowa, (zobaczyć) przepiękne zabytki.

2. Proszę napisać czasowniki w odpowiedniej formie trybu warunkowego.

Julia bardzo*chciałaby*.....⁰, żeby spełniły się jej marzenia. Należy do osób, które uważają, że marzeniom należy pomóc, a nie bezczynnie czekać, aż same się spełnią.

Niedawno Julia dowiedziała się, że ma polskie korzenie, więc¹ (pragnąć) zwiedzić Polskę. Gdyby pojechała do Polski,² (odwiedzić) Kraków – tysiącletnie miasto znane na całym świecie.³ (obejrzeć) kopalnię soli w Wieliczce, w której⁴ (podziwiać) setki solnych rzeźb.⁵ (zobaczyć) Malbork, największą gotycką twierdzę w Europie.⁶ (zrobić) mnóstwo zdjęć w malowniczym Kazimierzu Dolnym nad Wisłą, który ponoć jest najczęściej fotografowanym miasteczkiem w Polsce. Gdyby tylko miała możliwość,⁷ (zwiedzić) też inne piękne polskie miasta – Gdańsk, Toruń, Wrocław czy Cieszyn. Na pewno⁸ (zachwycać się) też polską przyrodą, m.in. Puszcza Białowieską – największym naturalnym obszarem leśnym w Europie, w której⁹ (ujrzeć) prawdopodobnie wspaniałe żubry. Chętnie¹⁰ (popływać) też żaglówką po przepięknym Pojezierzu Mazurskim i¹¹ (rozkoszować się) niezwykłymi krajobrazami w Dolinie Pięciu Stawów Polskich w Tatrach.

.....¹² (chcieć) też odnaleźć swoją rodzinę. I gdyby tylko jej się to udało, od razu¹³ (zadzwoić),¹⁴ (pojechać) do nich i¹⁵ (rozmawiać) z nimi bardzo długo.

Oczywiście to wszystko¹⁶ (być) możliwe, gdyby dobrze znała język polski. Dlatego jeśli tylko¹⁷ (znaleźć) w swoim mieście szkołę języka polskiego, natychmiast¹⁸ (zacząć się) go uczyć.

Rozumienie ze słuchu

1. Proszę wysłuchać piosenki i uzupełnić brakujące fragmenty tekstu. Nagranie będzie odtworzone dwukrotnie.

Kayah – *Supermenka*

tekst i muzyka: Kayah

gdybym mogła być¹ jeden dzień,
 pewnie byłabym supermenem, tyle o² wiem
 – jestem jedną z nich,
 byłabym³ dla tych niechcianych kobiet, co same śpią;
 wciąż słałyby⁴, jaki widziały w kinach,
 bo z życia nie znają go,
 byłabym⁵, która rozkołysze w tańcu je,
 aż każda stanie się⁶ balu,
 choć podpiera ściany od lat

gdybym mogła być⁷ jeden dzień
 pewnie byłabym supermenem, tyle o⁸ wiem
 jestem jedną z nich,
 byłabym i⁹, co im listy nosi miłosne,
 gdy nie kocha ich już nikt,
 i¹⁰ cichym tak,
 że kwiaty zostawił raz starym pannom przy drzwiach,
 byłabym każdej¹¹, Bogusiem Li
 i polskim Ice'm T
 i smutnym kobietom¹² jak,
 jak Stevie Wonder sprzed lat

gdybym mogła być¹³ jeden dzień,
 pewnie byłabym supermenem, tyle o¹⁴ wiem
 – jestem jedną z nich...

2. Proszę opowiedzieć piosenkę, wcielając się w mężczyznę. Proszę pamiętać o odpowiednich formach trybu warunkowego.

Mówienie

Proszę wybrać jedną z sytuacji i przygotować monolog.

- a. Gdybym żył/a w innych czasach, to...
- b. Gdybym urodził/a się w innym kraju, to...
- c. Gdybym mógł/mogła być kimś innym...

Pisanie

Proszę napisać, co by było, gdyby pewnego dnia obudził/a się Pan/i w skórze kobiety/mężczyzny? (250 słów)

Mówienie

Proszę zbudować wypowiedź według przedstawionego schematu:

Co było wcześniej?

Fot. 13. Pepi Blummel

Co będzie później?

Pisownia cząstki *-by*

Reguły

1. Cząstkę *-by* oraz jej połączenia *-bym*, *-byś*, *-byśmy*, *-byście* pisze się **łącznie**:

- Z osobowymi formami czasowników, np. *chciałbym*, *myślałaby*, *napisałibyśmy*, *weszłybyście*, *zapisaliby*.
- Z osobowymi formami czasowników użytymi w funkcji bezosobowej, np. *należałoby*, *chciałoby się*.
- Ze wszystkimi spójnikami, np. *aby*, *abyśmy*, *abyście*, *byleby*, *bylebyśmy*, *choćby*, *izby*, *jakby*, *jakoby*, *jeśliby*, *żeby*, *gdyby*, *choćby*.
- Ze wszystkimi partykułami, np. *niechby*, *oby*, *obyśmy*.

2. Cząstkę *-by* oraz jej połączenia *-bym*, *-byś*, *-byśmy*, *-byście* pisze się **rozdzielnie**:

- Po nieosobowych formach czasownika:
 - a) po bezokolicznikach, np. pomyśleć byś nie chciał;
 - b) po formach zakończonych na *-no*, *-to* występujących w funkcji form czynnych, np. *powiedziano by prawdę ludziom*;
 - c) po czasownikach typu *można*, *trzeba*, *wolno*, *warto*, np. *można by zjeść coś dobrego*;
 - d) po wyrazach winien i powinien, które częściowo odmieniają się jak czasowniki, np. *winien byś mu przeprosiny*, *powinni byśmy dawno to skończyć*.
- Kiedy występują w roli samodzielnych spójników, np. *Krystyna prosiła go, by (aby) nie przesadzał z ćwiczeniami*.
- W zadaniach typu:
Tego chłopca byś nie zaprosiła (nie zaprosiłabyś).
Czegoś zimnego bym się napił. (napiłbym się).

Zapamiętaj:

Cząstkę *-by* pisz łącznie z osobowymi formami czasownika, rozdzielnie natomiast po nieosobowych formach czasownika oraz po bezokoliczniku.

Przykład

Podane cząstki napisz łącznie lub rozdzielnie:

Gdy (bym) nawet był bardzo zajęty, to i tak cię odwiedzę.

Gdybym nawet był bardzo zajęty, to i tak cię odwiedzę. (spójnik)

Choć (byś) pracował cały dzień, to nie zdołasz nadrobić braków.

Choćbyś pracował cały dzień, to nie zdołasz nadrobić braków. (spójnik)

Gdy (byśmy) kupili nowe BMW, mówiono (by), że jesteśmy bogaci.

Gdybyśmy kupili nowe BMW, mówiono by, że jesteśmy bogaci. (spójnik, forma zakończona na –no)

Ćwiczenia

Uzupełnij zdania cząstką *by* (*bym, byś, byśmy, byście*).

a)

Spróbujmy sobie wyobrazić, cosię stało, gdy.....w olbrzymim współczesnym mieście nagle wieczorem ustał dopływ prądu. Przede wszystkim miasto ogarnęły.....kompletne ciemności. Ludzie wpadli.....w straszną panikę, myślano....., że to wojna albo koniec świata. Nie działało..... radio, nie łączyły..... telefony, nie można odbierać programu telewizyjnego.

Miasto zostało..... odcięte od świata. Awaria uniemożliwiła..... poruszanie się po wszystkich trasach komunikacyjnych. Na ulicach powstały..... olbrzymie zatory. Nieczynne stały..... się wszystkie znaki sygnalizacyjne, światła na skrzyżowaniach i inne urządzenia automatyczne. Zatrzymały..... się wszystkie windy i ruchome schody. W domach wyłączyły..... się wszystkie urządzenia elektryczne, nie grały..... kaloryfery.

Zapanował..... chaos w instytucjach, urzędach, sklepach. Bankierów ogarnął..... strach, obawiano.....się napadów z powodu nieczynnych urządzeń alarmowych. W szpitalach nie można.....kontynuować operacji. Nie sposób było..... wyliczyć wszystkich przypuszczalnych skutków awarii. Taką katastrofę chyba jedynie uczniowie przyjęli..... z radością.

b)

Gdy..... wyschły morza i oceany, pozostała..... ogromna ilość soli. Zbudować..... można było z niej mur, który otoczył..... całą Ziemię. Taki mur wysoki był na 282 km, a jego szerokość wyniosła 1,5 km. Natomiast jeśli.....pokryć powierzchnię Ziemi warstwą soli morskiej, grubość tej warstwy osiągnęła..... 150 m.

c)

Podczas wakacji chętniesię udał tam, gdzie nie jest ani za gorąco, ani za zimno. Myślę, że na początek dobra..... była Grecja, najlepiej wczesną jesienią. W Atenach na pewno zobaczył najstojniejsze starożytne budowle. Popłynąć..... chciał także na Krete, gdzie z pewnościązwiedził pałac króla Minosa.

A ja pojechał..... na Wyspy Kanaryjskie. Tam oczywiście nienie robił, nigdzienie chodził, nienie zwiedzał. Leżał..... sobie tylko na plaży i opalał..... się całymi dniami, a gdy..... zmęczyło mnie leżenie, z radością.....się zanurzył w przejrzystej, ciepłej wodzie.

d)

Ja nie pojechał..... do Afryki, bo tam jest za gorąco. Nie dał..... się namówić na Grenlandię– tam jest za zimno. Nie wybrał..... się też do Grecji, bo nie lubię łązić po górach ani zwiedzać starożytnych budowli. Najchętniej siedział..... w domu, czytał..... książki, a jeśli..... wędrował, to najwyżej palcem po mapie.